

O VÝSKYTE NOVÝCH DRUHOV PODENIEK
(EPHEMEROPTERA)
NA SLOVENSKU

Ilja Krno*

Zoologický ústav Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského,
Bratislava

Krno I., Notes on the occurrence of novel species of mayflies (Ephemeroptera) in Slovakia. *Biológia* (Bratislava) 33, 153—155, 1978.

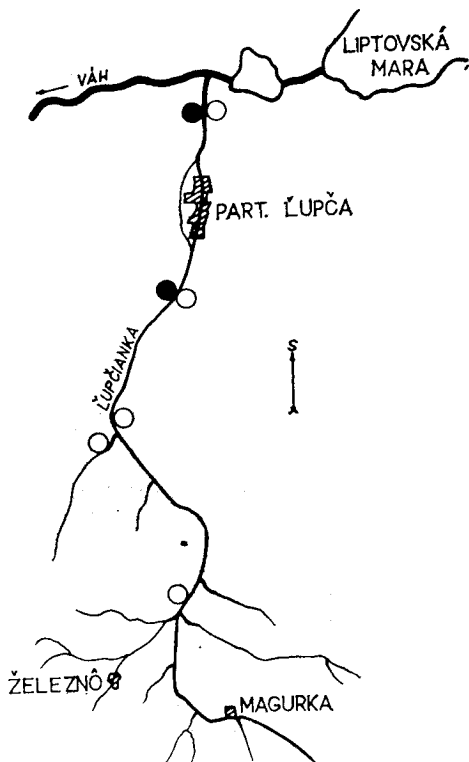
When investigating the zoobenthose of the basin of the rivulet Lupčianka (Low Tatra) the author gained a rich collection of mayflies (Ephemeroptera), containing 23 taxons. Two of them: *Baëtis sinicus* (Bog.), family Baëtidae (new for the territory of the ČSSR), and *Rhithrogena hercynia* Land a, family Heptageniidae (new for the territory of the SSR), are for our fauna very interesting systematically. They are comparatively widespread submontane species whose occurrence does not exceed 800 m above sea level. The development of larvae of the species *B. sinicus* takes place during the months May to July whereas in the species *R. hercynia* from August to April and/or May (at higher situated localities).

Pri štúdiu rozšírenia podeniek v Nízkyh Tatráh sa zistili dva nové druhy pre faunu Československa, resp. Slovenska.

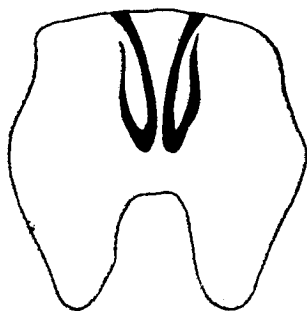
Rhithrogena hercynia Land a, 1970. Tento druh z čelade Heptagenidae, ktorý len nedávno opísal Land a (1970), je zatiaľ známy z hercynskej sústavy pohorí Čiech a Moravy: Labe, Vltava, Křemelná, Otava (Land a, 1970), Branná a Desná — prítoky rieky Moravy Tůša, 1974).

V priebehu rokov 1975—1976 som získal z 5 lokalít povodia Lupčianky 93 najád tohto druhu, ktorý je novým pre faunu Slovenska. Ich morfológia a zafarbenie sa zhoduje s opisom, ktorý uvádza Land a (1970). Druh *Rhithrogena hercynia* sa vždy vyskytoval v podhorskej zóne potokov v rozmedzí výšok 500—800 m. Do vyšších polôh nikdy nezasahoval. V málo vodnatých prítokoch Lupčianky, ktorých gradient prevyšoval 30 %, vyskytoval sa veľmi zriedkavo. V dolnom toku Lupčianky (obr. 1), ktorý leží v Liptovskej kotline, nikdy sa nevyskytoval v hojnejšom počte 3—10 exm/m² (priemer 8 exm/m²). (Pri získavaní kvantitatívnych vzoriek zoobentosu sa používal Kubíčkov bentometer.) Vývoj lariev v tomto biotope prebiehal od augusta do mája — „zimný“ druh, a to pri teplotách od 0—15 °C. Na ostatných lokalitách, ktoré už ležia priamo v Lupčianskej doline, predlžil sa vývoj až do mája pri teplotách 0—9 °C. Zdá sa,

* Author's address: Krno I., Institute of Zoology Faculty of Natural Science, Comenius University, Šafárikovo nám. 6, 885 45 Bratislava, Czechoslovakia.

Obr. 1. Mapa povodia riečky Lupčianky (1:100 000) s rozšírením druhov *Baëtis sinaicus* ● a *Rhythrogena hercynia* ○.

Obr. 2. *Baëtis sinaicus* Bog., pronotum (larva).

Obr. 3. *Baëtis sinaicus* Bog., 7. tergít (larva).

že v týchto biotopoch (600—800 m) je optimálne prostredie pre rozvoj druhu *R. hercynia*. Ich počet kolísal od 57-7 exm/m² (priemer 28 exm/m²).

Baëtis sinaicus (Bogoescu, 1931). Tento druh z čeľade *Baëtidae* zatiaľ opísal z Rumunska-Transylvánskych Álp Bogoescu [1931], ďalej je známy z Talianska — provincia Emilia a Romagna [Grandi, 1960], ako aj zo Západných Karpát — Východných Beskýd a Vysokých Tatier [Kownacka, 1971]. V priebehu výskumu na riečke Lupčianske [1975—1976] som získal 134 najád druhu *Baëtis sinaicus* (Bog.), ktorý je novým druhom pre faunu Československa. Morfológia lariev je identická s opisom, ktorý uvádza Müller-Liebenau [1969]. Celkové zafarbenie najád je svetlé s kontrastnou kresbou na pronote (obr. 2) a predovšetkým na 5.—7. tergite (obr. 3). Stredný paštet je vždy silne redukovaný. Tento druh sa vyskytoval jedine na posledných dvoch lokalitách riečky Lupčianky (500—600 m) pri teplotách 10—18 °C. Hlbšie do hôr nepreniká. Najády sa vyskytovali od mája do júla. Podstatné zrýchlenie ich vývoja som zaznačil v júni. Dá sa však predpokladať, že sa jeho vývoj začína už v apríli, pretože prvé štádiá lariev sa dajú ťažko odlišiť od iných druhov rodu *Baëtis*. Je to typický „letný“ druh s jednou generáciou do roka. Počas spomínaného obdobia sa v daných biotopoch vyskytoval v hojnom počte 37—290 exm/m² [priemer 171 exm/m²].

S ú h r n

V príspevku sú údaje o rozšírení a vývoji dvoch druhov podeniek (*Ephemeroptera*) na území severného Slovenska (Nízke Tatry). Druh *Baëtis sinaicus* (Bog.) je nový pre faunu Československa a *Rhithrogena recynia* (Landa) je nový druh pre faunu Slovenska.

Došlo 28. 2. 1977

L i t e r a t ú r a

- BOGOESCU, C., 1931: Une nouvelle espèce d'Acentrella Bgts. *Acentrella sinaica* n. sp. Bull. Soc. Acad. Roum., 14, p. 197—202.
- GRANDI, M., 1960: Ephemeroidea. In Fauna d'Italia. Bologna, p. 1—474.
- KOWNACKA, M., KAWECKA, M., 1971: General characteristic of the biocoenosis in the stream of the Polish H. Tatra. Acta hydrobiol., 13, p. 465—476.
- LANDA, V., 1970: E. submontanus, H. Quadrilineata, R. hercynia — new species of mayflies from the family Heptagenidae from Czechoslovakia. Acta ent. bohemoslov., 67, 1.
- MÜLLER-LIEBENAU, I., 1969: Revision der europäischen Arten der Gattung *Baëtis* Leach 1815 (Insecta, Ephemeroptera). Gewässer und Abwässer, 48/49, p. 1—214.
- TUŠA, I., 1974: Mayfly larvae in currant habitats of trout stream with stony bottom. Acta hydrobiol. (Krakow), 16, 3—4, p. 417—429.
- ZELINKA, M., ROTHSCHNEIN, J., 1967: Die Ephemeroptera der Slowakei. Ac. Rer. Mus. Nat. Slov. Bratislava, 13, 1, p. 61—71.

О ВСТРЕЧАЕМОСТИ НОВЫХ ВИДОВ ПОДЕНОК (EPHEMEROPTERA) В СЛОВАКИИ

Илья К р н о

При исследовании зообентоса бассейна реки Люпчянки (Низкие Татры) был приобретен богатый материал поденок (*Ephemeroptera*), который содержит 23 таксона. Из них два *Baëtis sinaicus* (Bog.) — сем. *Baëtidae* (новый для территории ЧССР) и *Rhithrogena hercynia* Landa — сем. *Heptageniidae* (новый для территории ССР) являются для нашей фауны систематически очень интересными. Дело идет о сравнительно широко распространенных подгорных видах, встречаемость которых не превышает 800 м высоту над уровнем моря. Развитие личинок вида *B. sinaicus* проходило в летние месяцы май—июль, но у вида *R. hercynia* от августа до апреля, или мая (в выше положенных местах распространения).